

Tas Latweeschu lauschu draugs.

1836. 3. Septbr.

36ta lappa.

J a u n a s s i n n a s.

No Maskawas. gta August-deenâ augsti zeenigs Keisers bija Nowgorodes pilssehtâ, 10tâ atbrauze Maskawâ, un kur ween nahk, tur pahrrauga sawu karra-spehku un tohs frohna nammus.

No Rihges. Ne fenn tē dabbujam sinu no gudra semmturra, kas sakka: effoht peedshwojis, ka kartuppeti, tahdâ laukâ sehti, kur papreeksch sirni augusch, tohti wehli aismettotes un seebejoht, un paleekoht gluschi par gohwoju kartuppeleem, prohti: par tahdeem, kam plekkes. Labprahc tapehž gribam sinnaht, woi arri zitti semmturri to jau peedshwojuschi, jeb woi laikam dumbrainai semmei ta waina, kad kartuppeti paleek kraupaini un luhfaini.

Kahdi augli no tahs muhsu laika darboschanas pehž wairoschanas tahs dshwas Kristus-tizzibas.

Pirma dakta.

Tas wahrds: karsch un tas wahrds: atgreeschana, tee irr diwi wahrdi, kas wifs tik labbi gan neskann kohpâ. Tomehr atrohdam, ne ween ka arri dasch-fahrt karra-wihrs jeb saldahs warr us to Kungu, sawu Pestitaju, atgreesteas, un tomehr tanni paschâ kahrtâ palikt; bet arridsan to atrohdam, ka atgreestâ firdsprahcâ, un to Kungu Jesu Kristu sawâ firdi nehfadams saldahs, zaur to ne paleek wifs Niktaks, bet labbaks paschâs kaufchanas breefmâs, un bes tam, rizigam karra-wihram tahds paglahbejs, ko netizzigs wifs nepasihst. — Klansait no ta kahdu leezibu, ko mehš schinnis deenâs effam lassijusch.

Us tahs fallas Madagaskar walda weens Fehniusch, nepasihdams to ihstemu pateesu Deewu un gan drihs ar wisseem saweem appakschneekem paganiskâ tumfibâ elkadeeweem kalpodams. — Us schahs fallas zehlehs leels dumpis prett to Fehniu. Wissam karra-spehcam bija eet, tohs dumpineekus kaufchanâ uswar.

reht. — Bet lai fchi kaufchana jo labbaki isdohtohs, tad tas Fehninsch pawehleja, wissu karra-pulku garram west preeksch to bildi ta leela elkadeewa, un ka wissi tiktu apstazzinati ar to uhdeni, kur ta leela bilde papreeksch bij eelikta eefschâ, lai zaur to spehls un drohschiba nahktu par teem saldатеem. Starp wissu to leelu karra-pulku bija trihs simti, kas zaur kahdu missionari jeb kristigu wehstneffi, to ihstenu trihsweenigu Deewu atsinnuschi un eefsch tizzibas us to Kungu Jesu Kristu schehlastibu bija dabbujuschi. Schee trihs simts atgreeti saldati, ne gribbedami to elkadeewu gohdinaht, neds sawu tizzibu aisleegt, sapulzejahs pee sawa wirsneeka un apdohmaja, ko teem bija darriht? Zitti fazzija: ja mehs tam elkadeewam ne uppurejam, tad muhs apsubdsehs, ka mehs arri turrohtees us to dumpineeku puffi; zitti fazzija: Deews gan mums peedoht muhsu grehku, ja mehs us Fehnina pawehleschanu arr' ta darram, ka tee zitti darra. Atkal zitti fazzija: mums irr seewa un behrni; ja mehs tam elkadeewam ne kalpojam, tad tas Fehninsch eedusnosees un muhs us nahwi liks nofohdiht; un muhsu atraitnes un behrni baddâ nonihzihs. Kad nu ne warreja saprast: ko darriht, ko nedarriht? tad tas wirsneeks iswillê sawu jaunu testamenti, usschikhre to weetu un lassija teem to preekschâ: "Kas sawu tehwu un mahti wairak mihto, „ne ka manni, tas mannis ne irr wehrts; un kas sawu dehtu jeb meitu wairak „mihto, ne ka manni, tas mannis ne irr wehrts.“ — Tad winsch ar wisseem kritte jekods, un wissi pazehle sawu balsi luhgschanâs, ka tas Kungs gribbetu winnus stiprinaht kahrдинаchanâ, un tad beidoht zits zittam apfohlijahs, zeeschi pee to Kungu Jesu Kristu turretees. — Weens no teem trihs simteem bija blehdis; tas gabje pee to augstaku karra-preekschneeku un pasazzija tam, ka tee trihs simts tizzigi effoht apnehmuschees, tam elkadeewam wifs ne kalpoht. Zuhdalin tas wirsneeks ar teem trihs simts tikke preekschâ faukti; un kad tikke wairahhti, tad ne leedsehs, bet drohschi fazzija, ko winni apnehmuschees darriht. Us to tas augstakais preekschneeks atkal pawehleja: ja arri tee trihs simts ne gribboht preeksch ta elkadeewa nahkt, tad lai darroht, ka paschi sinnoht; bet tad arri tee nu teefoht nodohhti tai leelai bildei par atreebschanu, ta gan sinnaschoht winnus par tahdu netizzibu nofohdiht. Par to tee trihs simts palikke preezigi un tahdas draudeschanas deht wifs ne behdajahs. Zee zitti arr' gan winnus gauschi apfinehje un pulgoja. Kad nu ta kaufchana prett teem dumpineekeem eefahzehs, tad scheem trihs simteem tikke pawehlehts, pascheem pirmajeem prett winneem karroht, un tadeht teem zaur weenu itt schauru eeleiju starp augsteem kalneem bij jaet, kur tee eenaidneeki winnus pa weenam lehti buhtu warrejuschchi apkaut. Wes behdahm schee trihs simts tai nahwei, azzim redsoht, drohschi staigaja pretti, ta ka bija pawehlehts, bet brihnums! Kad faule nogahje un tahs deenas kaufchana bija pagallam, tad leels pulks no ta Fehnina karra-pulka apkauts gulleja wifs apfahrt — un no ta pulka to trihs simts tizzigu ne truhke ne weens weenigais. Za neredsama rohka ta leela glahbeja tahs eenaidneeku bultas no teem bija nogreesufi. — "Zebshu tuhksstoschi fahnis tewi kriht, un desimts tuhksstoschi pee tawas labbas rohkas, tarshu tas tew ne aisneems.“ — Zee pagani

tuhdalin brighnodami praffija: kas tas effoht? Zaur ko tee tà effoht isglahbu-
schees? Kur tee to skunsti effoht dabbujufchi? Woi, warr buht, no teem papih-
reem, ko tee arween lassoht? Tad schee iswille tohs papihrus no sawahm Pe-
schahm, un tohs rahdija. preekschâ. Tee ne bija zitti nekahdi, fâ jaunâs testa-
menta grahmatas. Bet tee-fazzija, tahs grahmatas preekschâ rahdidami: schee
irr, ko mehâs weenumehr lassam, tomehr ne schahs grahmatas muhs irr isglahbu-
schas; bet tas irr muhs isglahbis, kas irr muhsu wissu Deews. — Schee
mas wahrdi dascham gahje zaur firdi; un kad tas farra-spehks atnahje atkal
atpakkat, tad tas pulks to tizzigu gan drihs par weenu simtu bija leelaks paliz-
zis, ne fâ kad us kaufchanu bija isgahjis. Tâ tam Rungam wissadi zekki un
padohmi sinnami, ar ween wairak dwehseles no tumfibas israut, un sawu isred-
setu pulkam peeffaitiht. — Glawehts lai irr muhschigi muhschôs winna augsti
gohdinajams wahrds! —

L.

(Ohtra daka nahkofschâ neddelâ.)

Dseefma plaufchanas laikâ.

1.

Gohds Deewam Dehwam augstibâ,
Kas mums tik schelligs rahdahs
Schât jaukâ maises laizina;
Winschs arr' us preekschu gahdahs,
Ja winna wahrdeem paklaufam
Un peetizzigi dshwojam,
Râ winna wahrdi mahza.

2.

Raug', semneeks lohti preezajahs,
Us sawu druwu eedams;
Un Deewa swehtib' sakrahjahs,
Eur sawus kuhlus feedams!
Ru juht, ka wehjà nesikke,
Reds arr' bes augkeem palikke
Tee sweedri, kas tam pluhde.

3.

Winschs aismirst, ka loht' gruhti bij',
Kad sehflu semmê liffe;
Un Deewu flawe preezigi
Par to, kas rohkâ liffe.
Ru bauda Deewa swehtibu
Ar mehru un ar gauhibu,
Tam dewejam pa prahtam.

4.

Bet kad nu Deewa swehtiba
Muhf' apzirknus peepilda,
Tad lai arr' Jesus mihliba
Mums firdi laipnt filda;

Ra eeraugam ir wahrgutus,
Tahs atraiknes un bahrinus,
Un winnus preezinajam.

5.

Jo rakstôs stahw: "kas nabbagu
Isglahbs no behdu twaika,
So paschu draugu kristigu
Deews glahbs no nifna laika."
Tapeh, lai rohtu atdarram
Un sawu teefu pasneedsam
Deem, kas ar behdahm kausahs.

6.

Dak ja-sargahs no schlehrdibas
Un leekas plihtheschanas;
Jo swehtas Deewa dahwanas
Raw wis preeksch pildischanas.
So schlehrdeju drihs trubkums speesch,
Tam taifna alga irr ja-zeesch;
Winsch ne warr Deewam suhdseht.

7.

Tapeh, ar prahtu dshwoht buhs,
Râ Deewa behrneem nahkahs;
Tad gan arr' lehti prohtams klus,
Râ pateikt mums peeklahjahs.
Lai mehâs no launa greeeschamees,
Un Deewu mihloht dsennamees,
Kas mums tik schelligs rahdahs.

U. P.

S l u d d i n a f c h a n a.

Mu jau gattawa irr septita grahmota ar to wirsrafsu: "Deewa wahr bu mih to-
ta jeem." Tur atraddihs I. no Wahz-walodas pahrtulofotas tahs trihs grahmatinas, fo Lu-
ters, tas Deewa wihrs, sawa laik no Wahzsemmes pats irr rakstijis us Widsemmi, un
prohti: 1.) Winna pamahzifchana's grahmata, wisseem kristigeem zilwekeem Nihgâ, Dah-
nipilli un Lehrpatê eefsch Widsemmes 1523schâ gaddâ rakfita; 2.) Winna isstahfifcha-
na tahs 127tas no Dahwida dseefmahm, teem kristigeem zilwekeem, kas Nihgâ eefsch
Widsemmes 1524tâ gaddâ nowehleta; un 3.) Winna pamahzifchana wisseem kristigeem
faudim Widsemme un t. j. pr. pahr abrigu Deewa kalposchanu un pahr weenprahribu,
1525tâ gaddâ rakfita. — II. No dseefmahm schoreis usæentas 30 skohlas-behrnu dseef-
mas, un prohti appafsch scheem daschadeem wirsrafkeem: No ta, ka jaunibas gaddus
parefif un augligi buhs parwaddiht; leels labbums, kad behrni no masa galla raktin
tohp mahziti; skohlas dseefmas preefsch un pehz mahzifchana's laika; rihta un wakkara
dseefmas; behrneem buhs zeenih sawus wezzakus. Weidsama dseefma irr bes wirs-
raksta un eefahkâhs ar teem wahrdeem: "Dohd", Deews, ka sanna leeku" un t. j. pr. —
Par pabeigu wehl ihpafchi preefsch tahs 29tas dseefmas us notehm irr eelifta ta jauka
meldife: "Jesus dsihwo muhschigi," kâ winna us 4 balsim ja=dseed un kâ pa starpam
ja=spehle.

Zaur rakstitaja wainu muhsu zotrâ loppâ pa to 131mu pussi, 16tâ rindi, pehz teem
wahrdeem: "wehdera teefu" irr iskrittuschi schee: "un apgehrbu;" un pa to 132tru pussi,
14tâ rindi, pehz teem wahrdeem: "laufos nekreeta" atkal irr iskrittuschi: "labbiba auge."

Sinna, jif naudas 31. August-mehn. deenâ 1836 eefsch Nihges makfaja
par daschahm prezzehm.

Par	Makfaja:	Sudr. naudâ. Rb. R.	Par	Makfaja:	Sudr. naudâ. Rb. R.
1	pohru rudsu, 116 mahrzinus smaggu	1 40	1	pohbu (20 mahrzineem) wassu	5 40
—	meeschu, 100 mahrzin. smaggu	1 10	—	tabaka	1 —
—	kweeschu, 128 mahrzin. smaggu	1 75	—	fwesta	1 80
—	ausu	— 80	—	dseltes	— 65
—	sirnu	1 50	—	linnu, frohna	2 20
—	rupju rudsu = milku	1 40	—	brakka	2 —
—	bihdeletu rudsu = milku	1 90	—	kannepu	— 80
—	bihdeletu kweeschu = milku	2 20	—	schichtu appinu	2 —
—	meeschu = putrainu	1 80	—	neschichtu jeb prezzes appinu	1 30
—	eefala	1 10	—	muzzu silku, eglu muzzâ	6 25
—	linnu = sehklas	3 —	—	lasdu muzzâ	6 50
—	kannepu = sehklas	1 50	—	smalkas fahls	4 —
1	wesumu feena, 30 pohdus smaggu	3 —	—	rupjas baltas fahls	4 10
barrotu	wehrschu gallu, pa pohdu	1 —	—	wahiti brandwihna, pussdegga	8 50
			—	diwdegga	10 50

Weenu sudraba rubli warreja dabhuht par 362 kapeikeem warra naudas.

Lihds 31. August pee Nihges irr atnahkuschi 819 fuggi un alsbrautuschti 792.

Wrihw briffeht. No juhrmallas-gubernementu augstas waldischana's pusses:

Dr. E. E. Napier sky.